

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1604

Vita S. Pavli Thebaei, Primi Eremitæ, ex ea quam D. Hieronymus 1. Tomo Epistolarum, disertè admodum, copioseq[ue] conscripsit. Cæpit deserta incolere, Anno Domini 253. ipso Decij Imper. persecutionis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42667

VITA S. PAULI THEBAEI, PRIMI
Eremita, ex ea quam D. Hieronymus 1. Tomo Episto-
larum, diseritè admodum, copioseq; conscripsit. Caput
deserta incolere, Anno Domini 253. ipso Decij Imper.
persecutionis exordio, etatis suae 23. Excessit autem e
corpore, Anno Saluatoris 343. Constantij, Con-
stantini filij Imp. anno septimo inchoa-
to; etatis verò suae, centesimo,
tertiodecimo.

Vide C. Bas.
Tom. 2. & 3.
Annal.

INTER multos sæpè dubitarum est, à quò po-
tissimum monachorum, eremus habitari cœ-
pta sit. Quidam enim altius repèntes, à beato
Elia & Ioanne sumpère principium; quòrum &
Elia plus nobis videtur fuisse quam monachus.
& Ioanes antè prophetare cepisse q̄ natus est. Alij
autem, in quam opinionem vulgus omne consen-
tit, asserunt Antonium huius propositi fuisse ca-
put; quod ex parte verum est. Non enim tam ipse
antè omnes fuit, quam ab eo omnium incitata
sunt studia. Amathas verò & Macarius discipuli
Antonij, quorum superior magistri corpus sepe-
liuit, etiam nunc affirmât, Paulum quendam The-
bæum, principem istius rei fuisse, quod non tam
nomine quam opinione nos quoque comproba-
mus. legitur quia de Antonio, rã Græco, quàm Ro-
mano stylo diligenter traditum est, pauca de Pau-
li principio & sine scribenda sunt. Quomodò au-
tem in media etate vixerit, & quas Satanæ pertu-
lerit insidias, nulli hominum compertum habet-
tur. Sub Decio & Valeriano persecutoribus, quò
tempore Cornelius Romæ & Cyprianus Cartha-
ginæ felici cruore damnati sunt, multas apud Aë-
gyptum & Thebaidam ecclesias sæua tempestas
popu-

io. Iannarss.

Monachorū
institutum
antiquissimū.

populata est, ubi tunc Christianis erat, pro Christi nomine gladio percuti. Verum hostis calliditate tarda ad mortem supplicia conquirens, annu cupiebat iugulare, non corpora; & ut ipse, qui eo passus est, Cyprianus ait, volentibus mori, non permittebatur occidi. Cuius ut crudelitas nota fiat, duo, memoriae causa, exempla subiiciemus.

Exempla duo atrocissimae persecutionis.

Perseuerantem igitur in fide martyrem, & in eculeos laminaeque victorem, iussit melle percuti, & sub ardentissimo sole, ligatis manibus per tergum resupinari; scilicet ut muscarum aculeo cederet, qui ignitas sartagine antea superasset. Iulium iuuenili aetate florentem, in amoenissimis hortos praecipit abduci, ibique inter lilia candida, & rubentes rosas, cum leni iuxta murmurum quarum serperet riuus, & molli sibilo arborum folia ventus perstringeret, superextructum paulo mis lectum resupinari, & ne se inde posset erigere blandis serico nexibus irretitum relinquitur. Quod cum recedentibus cunctis, in

hoc est pernitiosissimum hominibus castis

~~.....~~
se victrix impudica superiaceret. Quis daretur miles Christi, & quod se verteret nesciret. Quem tormenta non vicerant, superabat voluntas. Tandem coelitus inspiratus, praecisam mortem linguam in osculantis se faciem expuit, ac sic in paradisi sensum, succedens doloris magnitudo superavit.

Per idem ergo tempus quo talia gerebantur, in Thebaida, cum sorore iam vidua tradita, post mortem amborum parentum in hereditate locupleti, Paulus relictus est annorum circiter quindecim, litteris tam Graecis quam

gyptiacis apprimè eruditus, mansueti animi, Deū
valde amans; & cū persecutionis procella deto-
naret, in villam remotiorem & secretiorem se-
cessit. Verū quid non mortalia pectora cogis au-
ri sacra fames? Sororis maritus, cōpit prodere
velle, quem celare debuerat. Non illum vxoris la-
chryma, non communiō sanguinis, non spectans
cuncta ex alto Deus, ab scelere reuocauit. Ad hæc
inhabat crudelitas, quæ pietatem videbatur imi-
tari. Quod vbi prudentissimus adolescens intelle-
xit, ad montium deserta confugiens, dum persecu-
tionis finem prætolaretur, necessitatem in volun-
tatem vertit ac paulatim progrediens, rursusque
subsilens, atque hoc idem sapius faciens, tandem
reperit saxeam montem: ad cuius radicem haud
procul, erat grandis spelunca quæ lapide clau-
debat. Quo remoto (ut est cupiditas hominum oc-
cultæ cognoscere) auidius explorans, animaduertit
intra grande vestibulum, quod aperto desuper
cauo, patulis diffusa ramis vetus palma contexe-
rat, fontem lucidissimum ostendens, cuius riuum
tahtummodò foras erumpentem, statim modico
foramine, eadem quæ genuerat, aquas terra sorbe-
bat. Erant præterea per exæsum mōtem haud pau-
ca habitacula, in quibus scabræ iam incudes, &
mallei quibus pecuniæ olim signatæ visebantur.
Hunc locum ferunt Aegyptiorum literæ, furtiuæ
monetæ officinam fuisse, ea tempestate, qua Cleo-
patræ iunctus est Antonius. Igitur adamatō, quasi
quodā Deo sibi offerretur, habitaculo, omnē ibi-
dem in orationibus & solitudine duxit ætatē, cibū
& vestimētū ei palma præbebat. Quod ne cui im-
possibile videatur Iesum testor, & sanctos angelos
eius, in ea eremi parte, quæ iuxta Syriā Saracenis iūgi-
tur, vidisse me monachos, de quibus vnus p. 30. annos
clau-

Affinis vult
Paulum pro-
dero.

clusus, hordeaceo pane & lutulenta aqua
Alter in cisterna veteri, quam gētili sermone
cubam vocant, quinque caricis per singulos
sustentabatur. Hæc igitur incredibilia esse
buntur his, qui non crediderint, quia omnia po-
bilia sunt credentibus.

Sed ut ad id redeam vnde digressus sum, cum
centum tredecim annos beatus Paulus vitam
lestem ageret in terris, & nonagēharius in ali-
litudine Antonius moraretur, ut ipse asserere
lebat, hæc in mentem eius cogitatio incidit, ut
lum ultra se perfectum monachum in eremo
sedisse. At illi per noctem quiescenti revelatum
est, esse alium ulterius, multo se meliorem ad
yisendum deberet proficisci. Illico erumpente
ce, venerabilis senex infirmos artus baculo reg-
te sustentatis, cepit ire velle, quod nesciebat. Et
media dies, coquente de super sole, feruebat. Et
tamen a cepto itinere abducebatur, dicens; Ge-
in Deum meum, quod seruum suum, quem tu
promisit, ostendet. Nec plura his, conspicit hie
nem equo mixtum cui opinio poetarum Hippo-
centauro vocabulum indidit. Quo viso, salu-
impressione signi armat frontem, & Hætu-
quit, quam in parte hie seruus Dei habitavit.
ille Barbarum nescio quid infrendens, & fra-
potius verba quam proloquens, inter horren-
ora, senis blandum quæsuic alloquium, & de-
ra protensione manus, caput iudicat iterum
patentes campos volucris transmittens fugam
culis mirandis evanuit. Verum hæc utrum di-
lus ad terrendum eum simulauerit, an, ut sole-
remus monstrorum animalium ferax, ista
que gignat bestiam, incertum habemus.

Stupens itaque Antonius, & de eo quod

Antonius
nocturna vi-
sione moni-
tus, inquit
Paulum.

Monstrum.

Signo Cru-
cis armat
frontem.

rat. secum voluens, ulterius progreditur. Nec mo-
 ra. inter saxosam conuallem, haud grandem ho-
 munculum videt, aduncis naribus, fronte corni-
 bus asperata, cuius extrema pars corporis, in ca-
 prarum pedes desinebat. In fractusque & hoc An-
 tonius spectaculo, scutum fidei & loricae spei
 vrbonus praeliator arripuit: nihilominus memò-
 ratum animal, palmarum fructus eidem ad viati-
 cum, quasi pacis obfides, afferebat. Quo cognito
 gradum pressit Antonius, & quisnam esset inter-
 rogans, hoc ab eo responsum accepit; Mortalis
 ego sum, & vnus ex accolis eremi; quos vario de-
 lula errore gentilitas, faunos, Satyrosque & In-
 cubos vocans colit. Legatione fungor gregis mei,
 precamur vt pro nobis communem Deum de-
 preceris, quem pro salute mundi venisse agno-
 uimus: & in vniuersam terram exijt sonus eius.
 Talia eo loquente, longæuus viator vbertim fa-
 ctiem lachrymis rigabat, quas magnitudo lætitiæ
 indicis cordis effuderat. Gaudebat quippe de
 Christi gloria, & de interitu Satanæ: simulque ad-
 mirari quod eius posset intelligere sermonem, &
 baculo humum percutiens, aiebat: Væ tibi Alex-
 andria, quæ pro Deo portenta veneraris. Væ tibi
 ciuitas meretrix, in quam toti orbis dæmonia
 confluzere. Quid nunc dictura es? Bestiæ Christū
 loquitur, & tu pro Deo portenta veneraris. Nec-
 dum verba compleuerat, & quasi pennigero vo-
 laru petulcum animal aufugit. Hoc ne cuiquā ob
 incredulitatem scrupulū moueat sub Imp. Con-
 stantino, vniuerso mundo teste, defenditur. Nam
 Alexandriam eiusmodi homo viuus perductus,
 magno populo spectaculū pbuit, & postea cada-
 uer exanime, ne calore ætatis dissiparetur, sale
 infuso Antiochiā, vt ab imp. videretur allatū est.

M

Sed

Monstrum
aliud.

S. paulus in
spelunca
degit.

Sed ut propositum persequar, Antonius cor-
regionem pergebat, ferarum tantum vestigia
tuens, & eremi latam vastitatem, quid age-
quo verteret gradum, nesciebat. Iam ab-
effluxerat dies. Restabat vnum, ut deseri-
Christo non posse confideret. Pernox secun-
in oratione exegit tenebras, & dubia adhuc
ce procul intuetur lupam, sitis ardoribus
lantem, ad radicem montis irrepere. Quam-
quintus oculis, & iuxta speluncam, cum fera
set, accedens, intro cœpit aspiceret, nihil cur-
tate proficiente, tenebris arcentibus visum.
suspensio gradu, & anhelitu temperato, calli-
explorator ingressus, ac paulatim progredi-
sepinsque subsistens, sonum aure captabat.
dem per cœca noctis horrorem procul lumen
tuitus, dum audius properat, offenso in lapide
pede, strepitum concitavit; post cuius sonum
Paulus ostium, quod patebat, occludens, fera
firmavit. Tunc verò Antonius præforibus
ens, vsq. ad sextam, & eo amplius horam, ad
precabatur, dicens; Qui sim, unde vel cur veni-
nôsti. Scio me non mereri conspectum tuum
men nisi videro, non recedam; Qui bestias recu-
hominem cur repellis? Quæsiui & inveni, pe-
ut aperiatur. Quod si non impetro, hic moriamur
te postes tuos; certè sepelies vel meum cadaver.

*Talia perstabat memorans, fixusq. manebat.
Ad quem, responsum paucis ita reddidit heros.*

Admittit
Antonium
Paulus.

Nemo sic petit, ut minetur; nemo cum lacrimis
iniuriam vel calumniam facit. & miraris si
recipiam cum moriturus adueneris? Sic arripit
Paulus, patefecit ingressum. Quo aperto, duo
mutuos miscetur amplexus, proprijs se fa-

tauerè nominibus; gratia Domino in commune referuntur. & post sanctum osculum residens Paulus cum Antonio, ira exorsus est;

En quem tanto labore quæstisti, putridis fenestrate membris operit inculta canities. Eo vides hominem, puluerem mox futurum. Verùm quia charitas omnia sustinet, narra mihi, quaeso, quomodo se habeat humanum genus; an in antiquis vrbibus noua tecta consurgant, quo mundus regatur imperio, an supersint aliqui, qui demonum errore rapiantur. Inter has sermocinationes suspirant a litem coruum, in ramo arboris confedissee, qui inde leniter subuolans, integrum panem ante miratum ora deposuit, Post cuius discessum, Eia, inquit, Paulus, Dominus nobis prandium misit, vere pius, vere misericors. Sexaginta iam anni sunt, quod accipio dimidij semper panis fragmentum; verum ad aduentum tuum, militibus suis Christus duplicauit annonam. Igitur, Domino gratiarum actione celebrata, super vitrei marginem fontis vterque confedit. Hic verò, quis frangeret panem oborta contentio, penè diem duxit in vesperum; Paulus more cogebat hospitij, Antonius iure refullebat atatis. Tandem consilium fuit, vt appreheso regione pane, dum ad se quisque nititur, pars cuique sua remaneret in manibus. Dehinc paululum aquæ in fonte, prono ore libauerunt, & immolantes Deo sacrificium laudis, noctem transigere vigilijs. Cumque iam esset terræ redditus dies, beatus Paulus ad Antonium sic loquutus est. Olim te frater in istis regionibus habitare sciebam, molim te conferuum mihi promiserat Deus; sed quia iam dormitionis meæ tempus aduenit, & quod semper cupiebam dissolui, & esse cum Chri

Coruus panem adferat Paulus.

Philipp. 2. 40.

M 2

2. Tim. 4.

sto. peracto cursu, superest mihi corona iusti-
tu missus es à Domino, qui humo corpusculum
meum tegas, inò terræ terram reddas.

His Antonius auditis flens & gemens, ne se-
fereret, atque vt comitem talis itineris accipi-
precabatur. Et ille: Non debes, inquit, quæres
tua sunt, sed quæ aliena. Expedi quidem tibi
cina carnis abiecta, agnum sequi: sed & cetera
pedi fratribus, vt tuo adhuc instituantur ex-
plo. Quamobrem quæso perge, nisi molestant
& pallium quod tibi Athanasius Episcopus dedit
ad inuoluendum corpusculum meum dedit.
Hoc autem beatus Paulus rogauit, non quod
noperè curaret, vtrum tectum putresceret, ca-
uer an nudum. (quippè qui tanto temporis sp-
contextis palmarum folijs veltiebatur) sed vt
recedentis mceror suæ mortis leuaretur. Super-
ctus ergò Antonius quòd de Athanasio & pal-
eius audierat, quasi Christum in Paulo videns
in pectore eius Deum venerans, vltra respon-
nihil ausus est, sed cum silentio lachrymans, pe-
culatis eius oculis manibusque, ad monasterium
quod postea à Saracenis occupatum est, regre-
barur. Neque verò gressus sequebantur animi
sed quamuis corpus inane ieiunij, sentiles et
anni fregerant, tamen animo vincebar: et ac-
dèni fatigatus & anhelus, ad habitaculum iusti-
fecto itinere peruenit. Cui cum duo discipuli
ei longo iam tempore ministrare consueuerant
occurrissent dicentes, Vbi tam diu moratus es
ter? respondit: Væ mihi peccatori, qui falsi ma-
chi nomen fero. Vidi Eliam, vidi Ioannem in
serto, & verè vidi Paulum in paradiso; & sic ore
presso, & manu verberans pectus ex cellula pro-
um protulit; rogantibusque discipulis vt pectus

Obserua vt
per spiritum
didicerit
absentia.

Duo leones
Paulo sepul-
chrum fo-
diunt.

interioris eremi parte currentes, volantibus
colla iubis, ferebantur; quibus aspectis, primo
horruit. Rursusque ad Deum referens mens
quasi columbas videret, mansit intrepidus. Et
quidem directo cursu, ad cadaver beati senis
stiterunt, adulantibusque caudis, circa eius pedes
accubere, fremitu ingenti rugientes, proinde
intelligeret eos plangere quomodo poterant,
indè haud procul coeperunt humum pedibus
perere, arenamque certatim egerentes, vnius
capacem locum foderunt; ac statim qualem
cedem pro opere postulantes, cum motu
ceruice dejecta, ad Antonium perrexerunt, manus
eius pedesque lingentes. At ille animaduertens
benedictionem eos à se precari; nec mora in
dationem Christi effusus, quod muta quoque
malia Deum esse sentirent, ait: Domine, sine
ius nutu, nec folium arboris defluit, nec vnus
ferum ad terram cadit, da illis, sicut tu scis. Et
nu annuens eis: vt abirent imperauit. Cumque
recessissent, sancti corporis oneri, seniles
uit humeros, & deposito eo in fossam, delo-
humum congregans, tumultum ex more com-
sui.

Postquam autem alia dies illuxit, ne quid
hæres ex intestati bonis non possideret, tunica
eius sibi vendicauit, quam in sportarum modo
de palmæ folijs ipse sibi contexerat, ac sic ad
nasterium reuersus: discipulis cuncta ex ordine

ne replicauit; diebusque solennibus
Paschæ & Pentecostes: Pau-
li tunica vestitus
est.